

A lemaradt zászlóalj

Misu a kapuban állt, és mankójára támaszkodva nézte a közeledő csettegőt. Szeretett a kapuban álldogálni, nézni a jövő-menőket, spekulálni, találgatni: vajon ki hova megy. Ha csomag volt a biciklin, azt találgatta, mi lehet benne. Ha például a csomagtartón szabályosan, ügyesen becsomagolt holmi volt, rajta ormótlan, nagy kék betűk, ez a postára megy. De vajon kinek küldi? Kinek, hát csakis a fiának, aki most katona. Aztán valahogyan — innen-onnan, jól meggondolt keresztkérdések által — sok mindent megtudott, míg a kapuban álldogált. Az a tiszta igazság, hogy Misu sok mindenkiről sok mindent tudott a környéken. Például a közeledő csettegőről is. Azzal, aki a csettegő bakján ül, majd vált pár szót, így szokták, mert a csettegő eléggé messziről jött, a tanyák közül, megérdemel egy kis műszaki pihenőt. „Hó” — kiáltott a bakon ülő Bakonyi Kolos, mintha lovat állítana meg. De hogyan lehet egy tanyasi parasztnak olyan neve, hogy Kolos, megfejtethetlen. Misu azonban ezt is tudja. Papnál szolgált valamikor a Kolos anyja, még lánykorában, annak a nevét örökölte, meg a pap két fejős tehenét — így indult az életnek.

— Mi van, egykomám — Kolos, Kolompos. Nagyon csattog ez a te csettegőd, nem hallja az ember a saját hangját.

De ezt már a kapuból, mankója segítségével kiballagva, a csettegő mellett kiabálta, harsogva, hogy eljusson a közlés Kolos füléig.

— Azért csettegő, hogy csattogjon, az apja hétszázat.

— Nem tudnád elhallgattatni?

— Tudnám én, csak az a baj, hogy azután meg nehéz szóra bírni. Van úgy, hogy nem is mindig sikerül elindítani.

— Nana, hát legfőljebb majd megtoljuk. — Ó, a mankójával!

A csettegő elhallgatott. Kolos babrált valamit rajta, így aztán csend lett.

— Hallod, szomszédom, mennyit spekulálok én ezeken a dolgokon, amikor kinn állok a kapuban. Mondjon bárki bármit erről a szokásomról, de én szeretek kinn állni a kapuban és spekulálni. Mit tudok egyebet tenni? Például azon spekulálok mostanában, hogy hallottad-e, Sárímiki eladta mindkét lovát. Öregek is, gyengék is...

— Hát Miki se nagyon dicsekedhet se a korával, se az erejével.

— Meg azt mondja, most már nem szabad lovaskocsival ráhajtani az országútra, benn a városban is csak a széleken lehet csavarogni, ez már nem üzlet. Vagyishogy a lótarás nem üzlet.

— Hát nem, az biztos. Nekem ugyan nem kéne.

— Meg, azt mondja, nagyon elszaporodtak ezek a csettegők. Ezek irtják ki a környéken a lovakat, nem a lómészáros, azt mondja. Szeretném, azt mondja, bedugni vattával a fülemet, hogy ne halljam azt az átkozott csettegésüket, de még a legmélyebb álmomban is hallom.

— Aha. Meg az a szörnyű magas lóadó.

— Ezt is emlegette. Egy ló után nyolcszáz forint, de kettő után már kétezer. Ezt, azt mondja, kibírni nem lehet. Hogyan keressem meg a rávalót, amikor mindenki a csettegővel fuvarozik, szánt, ekekapázik. De a lovat akkor is etetni kell, ha nem dolgozik, csak a jászolnál ácsorog napokon át.

Misu egy kicsit elgondolkozott, aztán nyíltan Kolos szemébe nézve feltette a bizalmas kérdést.

— Mondd meg nekem, Kolos, őszintén, bizalmasan, mennyi adót fizetsz te ezért a szerkezetért? Ezért a csettegőért?

Kolos a hasát fogta, úgy röhögött. Amikor már tudott beszélni, még mindig valamifajta utófuldoklás közben mondta:

— Egy fillért sem. Fel vagyok mentve, mint a púpos gyerek a tornászástól.

— Ezt nem értem. Akárhányszor mondod, egyszer sem értem, hogy egy rossz, girhes gebe után, amelyik az üres szekeret is alig bírja megmoccantani, nyolcszáz forint, ezután meg... egy fillért sem... Mennyit bír ez a csotrogány?

— Hat-nyolc mázsát nyugodtan rápakolhatsz. Jó úton húszat is.

— És állandó sebességgel megy — állapította meg Misu. — Te! — csattant fel újra —, hogy az égbe tudtad ezt megúszni? Hiszen minden motoros jármű után kell adót fizetni. Ahogy én tudom.

„Aj, gondolta Kolos, majd mondok én neked valami olyat, hogy napokig spekulálhatsz rajta a kapuban.”

— Ez, ha nem tudnád, törvénytelen jármű.

— De hát a törvénytelen gyerek után is kell gyerektartást fizetni, tudom magamról — kiáltotta a sánta Misu. — Hogy-hogy törvénytelen?

— Úgy, hogy nem tud róla se törvény, se hatóság.

— Nincs is rá engedélyed?

— Nincs! Minek? Benzín kell ebbe, nem pecsétes papír. Nem is kértem, mert úgysem adták volna meg. Akkor meg minek kérjem. Nézd meg a hátulját, nincs rajta rendszám. Hiába kértem volna, rendszámot erre nem adnak. Misu gyanakvó, vizslató pislogással bicegte körül a nevezetes járművet. Hát — mindig tanul az ember. Afféle kisebb platós pótkocsi — a hátulján csakugyan nincs rendszám. Két kereke van, láthatólag személyautó kereke volt valaha. Háromszögletű merev vasváz csatolja össze a szerkezet elejével, ahol Kolos ül, kájanul vigyorgva a bakon, előtte meg ami húzza az egészet, a motor. Ez csattog úgy, mint a veszett fene. Misu nézi — nem ért a motorokhoz.

— Ez miféle motor?

— Hát — motor. Motorbicikliből szereltük ki, fene se tudja, hol csinálták. Csetteg — ez a lényeg. Viszi-húzza a terhet.

Hm. Négy keréken gördül. Motorbicikliből szerelték ki, nyilván már akkor is ócska volt. Misu nagykeservesen a motor alá hajolt, de nem tudott eligazodni a szerkezeten. Kolos meg folyton somolygott odafenn a bakon.

— Azt mondod, nincs rá engedélyed. Szóval — ez egy tiltott jószág. Akkor meg hogy mersz bemenni vele a faluba? Hogy mersz itt ezen a kövesúton végigcsettegni vele? Mit csinálsz, ha elibéd áll egy rendőr? Igazolat — he?

— Semmit. Egy az, hogy ezen a keskeny kövesúton nemigen járnak olyasfajta rendőrök. Azok a pingvinsíkosak. Azt pedig már megfigyeltem, nem is egyszer, hogy Lali, tudod, a mi körzeti rendőrünk, ha ott csettegek el az órs előtt, becsukja az ablakot, hogy ne halljon, és elfordul, hogy ne lásson.

— Hááát — álmélkodott Misu — kicsoda világ!

— Ez ilyen — állapította meg Kolos. — Azonfelül még azt is vedd figyelembe, hogy az én fiam, a Palkó, rendőr bent a városban. Még hozzá éppen a közlekedésnél. Ő is azzal a pingvinkocsival jár. Világos? — Felnevetett, meghűzgált valami drótokat, megfordított valami kulcsot s a motor — kár volt előre félni — feldűrrögött. A csettegő elindult, eleinte csak dögöve, bizonytalanul, a hátulja fertelmes füstöket eregetett, de aztán megcsendesedett, egyenletessé vált a hangja, kecsesen billegett a pótkocsi fara, aztán eltűnt a kanyarban.

Misu gondterhelten bicegett vissza a kapuba — volt min spekulálnia. Egy dolgot bánt: nem kérdezte meg Kolostól, miért megy be a faluba. A plató üres volt, tehát csakis hozni akar onnan valamit. „Mégvárom — gondolta — megnézem, mit hoz.”

Nem kellett sokáig várnia. A falu felől újra felhangzott, először fátyolozottan, majd mind harsogóbban a csettegő hangja. Misu meredten figyelte, mikor bukkan elő a kanyarból. És amire nem számított: nem kellett elibe menni megállítani, mert maga Kolos állt meg a kapu előtt az úton.

— Ide hallgass, Misu! Mennyiért adta el Sárimiki a két rossz lovát?

Misu nagy töprengések között közel ment a csotrogányhoz, rákönyökölt a bakra és bizalmasan megsúgta Kolosnak, hogy ezt még nem tudta meg sem Mikitől, sem mástól.

— De miért érdekel ez téged? — kérdezte, közben hátrapislogott, hogy vajon mi van a platón, miért volt benn Kolos a faluban. Hát! Eredeti, zsákos csomagolásban kristálycukor. Körülbelül három mázsa.

— Azért érdekel, hogy megüzenjem neki, szerezzen vagy csináltasson ilyen csettegőt, jobban jár vele, mint a két öreg, csont-bőr gebéjével! Ezután még adót sem kell fizetni!

— Aha! Értem. Majd megmondom neki. Hát te meg — kérdezte teljesen fölöslegesen — mit hoztál a faluból?

— Sót. Sót. Tudod, a birkáknak. Nyalogatni. — Kolos felröhögött, megindította a motort és tovaccsettegett.

„Sót! Az édes jó anyádat csapd be, ne engemet. Cukor az, méghozzá tiltott pálinkafőzéshez. Megtudtam azt is, hol főzöd. A padláson. Dupla tűzfalat építetted, aki felmegy a padlásra, azt hiszi, itt a padlás vége. Csakhogy mögötte ott rotyog a cefre, fő a pálinka, a cseréptetőn elszáll a szaga, és van még egy tűzfal. Birkád meg nincs is, amivel a sót nyalatnád. Egyszer majd leég a házad teteje, az lesz a vége.”

És ráadásul rendőr a fia. Borzasztó gondok közt bicegett vissza a kapuba, hogy tovább figyelje a kövesúton közlekedőket. Nehéz a dolgokon eligazodni.

*

— Óriási balhék lesznek, apu — mondta Palkó az apjának, amikor leültek vacsorázni. Palkón még rajta volt az egyenruha, nem öltözött át, mert igen hosszú volt a szolgálat és nagyon megéhezett. Gyorsan nekiült a kész vacsorának.

— Hogyan érted? Milyen szempontból?

— Hogy is mondjam csak... Rossz hírt hoztam.

— Mondd el. Nyugodtan. Meghalt valaki?

— Meg. Vége a csettegőkorszaknak.

— Vége a... minnek?

Rettentően nehezen értette meg, amit a fia próbált vele megértetni, de amikor megértette, kiszaladt az arcából minden vér. Kiadtak ugyanis egy borzasztóan szigorú rendeletet, amely szerint ezek a csettegők a közlekedésből kirtandók. A fővárosból jött rendőrtiszt az eligazításkor egészen egyszerűen az utak poloskáinak nevezte ezeket a törvénytelen, szabálytalan járműveket. Nem-hogy a faluba — kövesúton — nem lehet többé becsettegni vele, hanem még a kapun kívültre se merészkedhetnek. Csak a kerítésen belül, a kertben, rotátorozásra, vízhúzásra, permetezésre lehet őket felhasználni. A kapun kívül nem léphetnek, mert az — akármilyen keskeny földes dűlőút — közút! Közúton pedig többé nem közlekedhetnek a csettegők.

— Megmarhultak ezek teljesen? — kérdezte a fiától Kolos.

— Mindegy. Ez a rendelet. És ha valakit rajtakapnak, az egész járművet vagy elkobozzák, vagy teljesen használhatatlan állapotba hozzák.

— Megmarhultak. Mondom, hogy megmarhultak — s aztán kedélyesen felnevetett. — Nem ér ez a rendelet semmit, fiam. Eddig is tiltották, mégis ment az üzem. Tudod, nagyon jól, hogy a körzeti rendőrünk, a Lali becsukta az ablakot, elfordult...

— Ezután nem fogja becsukni az ablakot.

— Na de... két-három liter pálinka — s kacsintott a fiára, aki konokul ingatta a fejét.

— Nem megy, apu, nem megy. Lalit elhelyezték innen, mert már túlságosan engedékeny volt a helyi lakosság szabálytalanságaival szemben, hoznak majd távoli vidékről valakit, aki nem lesz szívbarát. Tessék már megérteni, hogy komoly a helyzet. Annyira komoly, hogy ha én például apuval találkoznék szolgálatban, kinn a dülőúton, kötelességem lenne elkobozni a csettegőt.

— Elkoboznád?

— El. Mert sohase vagyok egyedül a szolgálati kocsiban, nem vagyok tanú nélkül: Azt kell tennem, amit a rendelet előír.

Kolos abbahagyta a vacsorázást. Nem ment le falat a torkán. Most már megértette, hogy csakugyan komoly a balhé. Még sokáig beszélgetett a fiával, Palkóval, kikérdezte a Kreszről, az országúti közlekedés lehetőségeiről, sok furcsaságot megtudott, de az agya, elméje, gondolkozása teljesen összezagyválózott. Nem látott kiutat. A beszélgetés befejezésekor azt ki is nyilatkoztatta.

— Be vagyunk kerítve, fiam, mint háborúban a hátul maradt zászlóalj. Be vagyunk kerítve, most már csak az a kérdés, hogy is lehetne kitörni ebből a bekerítésből.

*

Másnap reggel — alig aludt valamit az éjszaka — felmászott a padlásra, a két tűzfal közötti rejtkehelyen megtöltött egy literes üveget pálinkával, kerékpárra ült s elindult. Méghozzá éppen Misuhoz, aki folyton kint áll a kapuban, sok mindent lát, hall, ezeket a dolgokat valakivel meg kell beszélni, mert megfullad a kimondatlan gondolatoktól. De miért éppen Misuval? Hiába áll kinn a kapuban, hiába lát — és olykor meg is hall — mindent, nem ért a világhoz. De viszont, könyvei vannak, tudományos ember, ismeri a csillagok járását, abból az igazán egyszerű adatból, hogy melyik hónapnak az elején, vagy a hátulján születél-e, megmondja a sorsodat. Azt is, hogy milyen ember vagy. Attól akármilyen hitbuzgó prédikátor kérdezhet akármit a Bibliából, azonnal rávágja, mit, hol irt Pál apostol, meg Jónás, meg a többi hétszentség. És napra pontosan meg tudja jósolni, mikor következik el a világ vége, valami kimondhatatlan nevű csata után... arga... — valahogy így kezdődik annak a csatának a neve. Csak el kell menni hozzá, és csakis őhozzá kell elmenni. A pálinkás üveget betette egy avas zsírosbőr aktatáskába s elment Misuhoz.

— Csak azt nem értem, Misu — kezdte —, hogy te a csonka lábaddal, mankóra támaszkodva folyton állsz abban az átkozott kapuban. Miért nem viszel ki egy kisszékét, vagy akár karosszékét, üldögnél. Kényelmesen.

— Nem lehet, Kolos — felelte Misu. — Az ember azért él, hogy példát mutasson. — Mutatóujjával a plafon felé mutatott, figyelmeztetően.

— Én ezt tőled elfogadom, de most mégis üljél le, mert olyasmit mondok neked, hogy attól úgyis leülnél.

— No, de... előtte nem innál egy kis pálinkát? Szívesen megkínállak.

Hó, azt a bibliás, szentséges mivoltodat — hát te is főzöd, zugban, titkosan a pálinkát, vízből, cukorból, mindenféle bűdös cefrékből?

— Jó, hozzá. — A pálinkát felhajtották, leültek egymással szemközt a konyhaasztalhoz. Aztán Kolos elmondta, mit közölt vele az este fia, Palkó és azt is, hogy mi mindenről beszélgettek.

— Be vagyunk kerítve, Misu. Mert mi vagyunk a lemaradt zászlóalj. Most aztán mi az eget csinálunk? Megoldás volna a számár is, mert látod, tarthatsz akár négy szamarat is, az után sem kell adót fizetni. Csak az után az

átkozott ló után. De mit kezdjek négy számmal? Míg ballagnak be azok a faluba, onnan meg vissza. Meg aztán az ember büszkesége. — Rettenetesen kínlódott, gyötrődött Kolos. — Tudsz valamit tanácsolni?

— Hát — nem sokat. Át kellene hívni Sárimikit. Az is nagy bajba jutott ezek szerint. Nagyobba, mint volt. Éppen most alkudozik egy olyan csettegőre, mint a tied.

— A marha! Persze, ő még nem tudja. Megyek is érte, nehogy megvegye a szerencsétlen.

Felhajtott még egy pohárkával, s aztán a biciklivel nekilódult. Sárimiki nem lakik messze, átmegyünk a kövesúton, az első dűlőúton balra fordulva, az első tanya az övé. „Jó helyen van — állapította meg Kolos — közelébb esik a faluhoz, mint az enyém.”

Útközben, Misu felé tartva, elmesélte Sárimikinek a dolgokat, úgy, hogy mikor Misu ajtaján beléptek, Sárimiki káromkodott, de úgy jött belőle a sok szitok-átok, mint a jégeső, holott tudnia kellene, hogy a szentéletű Misu házában nem illik káromkodni. Elszántan felhajtotta a pálinkát, amit Misu elébe tartott, aztán következett Kolos, majd végül a házigazda. Mindnyájan egy pohárból ittak, részint mert csak egy pohara van Misunak, részint, mert ez a szokás, és praktikus is, nem kell annyit mosogatni.

— Szóval, azt mondod, hogyha felülnél egy krokogyilus hátára, azzal nyugodtan be tudnál menni a városba az országos főközlekedési úton is.

— Azt mondom, mert a fiam, Palkó kioktatott. A tilalom csak az állati erővel vontatott járműre vonatkozik. A járműre és nem az állatra — világos?

— Milyen gyorsan halad az a krokogyilus? Úgy érte, óránként hány kilométeres sebességgel?

— Aj — mondta a házigazda — úgy veszem észre, ti még nem láttatok krokogyilust. Én láttam, Pesten az állatkertben. Hát az a földön mászik, a hátára fel sem tudnál ülni. Mint a gyík, de sokkal lustább és sokkal nagyobb, és a földön mászik. Mászik, de borzasztó lassan. És borzasztó élesek a fogai.

Sárimiki legyintett. A krokogyilus, mint téma le van zárva. Holott van egy nagy előnye. Krokogyilust tarthat az ember akármennyit, nem kell utána adót fizetni. De egy rossz gebe után, amivel az ember szánt, ekekapál... Borzasztó felháborodásában ő maga nyúlt az üveg után, holott ez a házigazda joga és kötelessége, öntött magának, lehajtotta. Aztán kijelentette:

— Most minden a paraszt ellen megy. Pláne, ha tanyasi. Igaza van Kolos komának. Be vagyunk kerítve. Mert mi vagyunk a lemaradt zászlóalj.

— Na, de ezzel nem megyünk semmire. Valamit ki kellene találni. — Kolos is követte Miki példáját, önhatalmúlag ő is felhajtott egy pohárkával, talán, hogy az agy megvilágosodjék. — Ki kéne találni valamit. A csettegőnek vége. Állati erővel vontatott jármű — tilos. Hogy jutunk be a városba, a piacra? Ez itt a kérdés. — A házigazdához fordult. — Misu, neked könyveid vannak. Jártál a világban, míg megvolt a lábad. Televíziód is van. Álldogálsz a kapuban. Sok mindent tudsz, hallasz. Mit tudsz tanácsolni?

A házigazda igen komótosan, láthatólag sűrű gondokba burkolózva nyúlt az üveg után, hogy kövesse a másik kettő példáját. Öntött magának, lehajtotta, mindenkinek légyen magához való esze, az üveget az asztal közepére tette, ha valaki megkívánja, hát fogyassza. Sokáig töprengett, aztán egyszer szóra nyílt az ajka.

— Jó, hogy említetted a televíziót. Láttam egyszer benne egy filmet. Afféle tudományosat. Pucér nők nem voltak benne, ellenben elefántok, azok igen. Óriási gerendákat markoltak meg az ormányukkal, vitték oda, ahova kellett. Borzasztó terheket el bírnak vinni. Azt is láttam, hogy az elefánt két oldalán óriási kosarak, megpakolva banánnal, narancssal, akármivel, de hát azokba a kosarakba lehet tenni zöldséget is, újkrumplit is...

— Nyilván retket is — szolt közbe Miki, mert ő úgy határozott, hogy retekkel is megpróbálkozik tavasszal, korán, fólia alatt.

— Akármit — mondta Misu —, csak az a kérdés, mennyi adót kell utána fizetni?

— És végig lehet menni vele az országos főútvonalon?

— Végig. Akár be a városba. Csak az a lényeg, hogy ne húzzon maga után valami guruló járművet. Felülsz a hátára, mindenki téged bámul. Akár pénzért is lehet mutogatni.

— Úramisten — csapott a homlokára Kolos — az adó! Most jut eszembe — s máris nyúlt az üveg, meg a pohár után, mintha csupán ez volna az, ami az eszébe jutott, egy kortyantás az egész, aztán folytatta. — Járt itt mifelénk valami két éve egy író, vagy újságíró, szóval riportertféle, mindenféléről kérdezősködött, szóba került az átkozott lóadó is. Tudjátok, mit mondott erre? Azt mondta: látja bátyám, miért nem tartanak elefántot. Azután nem kell adót fizetni.

— Az elefánt után nem kell adót fizetni! Azt a keserves... — Miki is elvégezte az üveggel, pohárral, amit az imént Kolos, aztán folytatta, roppant praktikus oldaláról közelítette meg a kérdést — aztán mit eszik az az elefánt?

— Mit? Mit? — értetlenkedett Misu. — Hát falevelet, füvet, szénát, mindenféle növényeket. Kiengeded a dülőútra, leszedi az útmenti fák ágait, lombjait, még meg is köszöni neked a tanács.

— És mit iszik?

— Buta kérdés. Csakis vizet. Az elefánt nem iszákos — mondta a házigazda, felháborodásában az üveg után nyúlva. — Ilyet kérdezni!

Még sokáig tanakodtak, az üveg kiürült, újra kellett tölteni, de van még ott, ahonnan ez származik, s mindvégig az elefánt, immár a megálmodott elefánt körül folyt a beszéd. Mintha valóság lenne már. Nem kell utána adót fizetni! Lehet vele a főúton is közlekedni! Óriási terheket bír a hátán! A főkérdés: hol és hogyan s főképpen mennyiért lehet elefántot szerezni? Misu beszerzési forrásként két intézményt jelölt meg. Ésszerűen. Vagy az állatkert, vagy valamelyik cirkusz. Ahol valami oknál fogva fölöslegessé vált egy elefánt. Előfordulhat ilyesmi. De bizony. Azám, de hol tartják majd, hol etetik? Szóval — hol legyen az istállója? Erre is kínálkozott megoldás: Sárimiki értelmetlenné vált szekérszínje kiüríthető, jó nagy szín, valaha két szekér állt benne, egy elefánt bizonyosan elfér benne. De az ára! Mennyit ér egy elefánt? Hát ezt meg kell tudakolni. Valakinek fel kell menni Pestre — összedobjuk az útiköltséget —, és mindent megtudakol. Van-e valahol eladó elefánt, és hogy mennyit kérnek érte. Sárimiki vállalkozott rá.

— Te megteheted, neked van feleséged, azon az egy napon el tudja látni a jószágokat. De hát, tudod, engem négy éve itthagyt az asszony — mondta búsan Kolos. — Én a jószágok miatt nem mehetek. Ő meg — intett a házigazdára — a lába miatt.

Még abban is egyezsége jutottak, hogy az elefántot majd kölcsönadják házépítéshez — rengetegen építkeznek —, hogy mint eleven daru, ügyesen feladogassa a tetőgerendákat, szarufákat, mindent, ami kell. Óránként ötven forintért. Vagy hatvanért. Hetvenért. Majd meglátjuk.

*

Kétszer kellett az elefánt miatt felutazni Pestre. Már az első út sikeres volt, az ügyes Sárimiki talált egy eladó elefántot. Mэгhózzá egy csehszlovák cirkusznál. Az történt ugyanis, hogy az idomítója, meg a cirkuszbeli kommandírozója szerencsétlenül járt. El akarta sajátítani az oroszlánidomítást is, de az oroszlánnak rosszkedve volt, ráadásul a ketrecébe lépő idegen emberen megérezte az elefántszagot — a többit elképzelhetjük. Özvegye viszont soha sem foglalkozott elefántokkal, könnyebb műfajban dolgozott: trapézon. Mit kezdjen

egy rámaradt elefánttal? Megepsi a fejemet is — panaszkodott a kollégáinak. Csehül, persze. Felajánlotta az állatkertnek is, hogy vegyék meg, de ott meg éppen túltermelési válság volt elefántból. Valósággal megváltásként fogadta tehát azt a napbarnította, zömök, erőteljes magyart, aki azzal állt elő — persze tolmács útján — hogy szeretné megvenni azt a fölösleges elefántot. Igen, mondta a trapézos nő, az elefánt eladó.

— De a kérdés: mennyiért.

A trapézos hölgy mondott valamit, a tolmács lefordította, az összeget hallva Sárímiki halálsápadt lett.

— Az istent bele! — kiáltotta a bibliás Misu, amikor Miki kimondta az összeget, újabb összejevetelükön. Az üveg az asztal közepén. Ezúttal valóban Kolos állította oda. — Hát ki tud ennyi pénzt... — legyintett, ivott. Mind a hárman elkomorodtak. Volt elefánt — nincs elefánt.

— Tudjátok — törte meg Sárímiki a szomorú csendet —, azért volna egy megoldás. Pesttől hazáig volt időm a vonaton meghányyni-vetni a dolgot. Ha például többen összeállnánk. A volt csettegőtulajdonosok. Akik vihetik az ócskavastelepre a masinájukat. A portékájuk meg ott rohad meg a földben. Hiába tépi a száját az állam elvtárs, hogy így a háztáji termék, úgy a háztáji termék, hogy arra mennyi szükség van, ha ugyanakkor nem engedélyezi, hogy elvigyük vagy a felvásárló helyre, vagy a piacra ezekkel a csettegőkkel a portékát. Tehát, ha mondjuk, mi, tíz egykori csettegősök összeállnánk, akkor meg tudnánk venni azt az elefántot. Szinte a mellényzsebből.

Na nézd, ez nem is olyan buta gondolat. De ki legyen az a tíz? Illetve hét, mert ők hárman már benne vannak. A névsort — persze tartalékokra is számítva — óriási vitatkozások között, anyagi állapotuk, meg vállalkozási kedvük szerint ítélve meg az embereket, éjféle összeállították. Felét Kolos, felét Sárímiki vállalta. Hogy megagitálják őket.

— De minél hamarabb ám! Szigorúan meghatározva a határidőt, hogy meddig lehet dönteni. Én annak a trapézos nőnek hat napot ígértem, addig ő eteti az elefántot, de aztán akárkinek eladja. Szóval, három nap múlva, itt együtt kell lenni mind a tíznek — jelentette ki Sárímiki. — Aki hajlandó belépni egy bizonyos összeggel a társulásba.

— Hó! — vágott közbe Misu. — Álljon meg a menet! Én még emlékszem a régi időkre, amikor, hogy is mondjam, hát az első téeszcséket alapították. Akkor az volt kimondva, hogy legalább tíz ember, tíz tag kell és akkor megalakulhat a téeszcsé. A kolhoz. Namármost, ha mi tízen leszünk, kolhoz lesz belőlünk? Elefántra alapítva?

Elgondolkoztató kérdés.

Kolos óriásit ásított. Késő van már, aludni kell — mondta. De a szánta Misu, miközben vendégeit a kapuig kísérte, még ott is a lelkükre kötötte: ha nem is lesz kolhoz — mert ne is legyen —, vezetőséget akkor is választani kell, hogy legyenek, akik az ügyeket felelősen intézik. Még a kapuban megállva is ezt kiabálta utánuk. Hogy erről meg ne feledkezzenek. Magában persze azt remélte, hogy őt választják meg főkönyvelőnek.

*

A harmadik nap estéjén pontosan tízen ülték körül az asztalt, melynek közepén természetesen ott állt az üveg. Mind a tíz tudta, miért van itt, mert a két agitátor — Sárímiki, meg Kolos — már tüzetesen megmagyarázta az egykori csettegősöknek a helyzetet, meg a kilátást. Mindegyik hozott pénzt magával. Azt is tudták, mennyit kell hozni. De mielőtt kirakák volna a „nagy summa pénzt” az asztalra, néhány dolgot meg kellett vitatni. Elsőnek az öreg Major Szilveszter szólalt meg, mert ilyen helyeken mindig elsőnek szokott megszólalni. Addig sem beszél más — ezzel indokolja.

— Hát aztán, hány éves az az elefánt?
— A gazdasszonya azt mondta, hogy még igen fiatal, tizennyolc éves.
— Hő, hát az egy állatnál nagyon nagy idő. Például egy lónál, szolt közbe Hornok Pál, mert az mindig közbeszól.

— A ló megint más, mint az elefánt — szolt oktatólag Sárimiki, — az állatkertben is lett volna egy, de az már hetvenéves volt, tehát elél hetven évig is. Tehát a mienknek van még hátra ötven éve.

— Haj — mondta Major Szilveszter —, hun leszünk mi már akkor!

Közben a pohár körbejárt, csak az egyetlen Kokas Náci háritotta el, mindenki tudta, ég tőle a vakbele. Néhány pohárkörbejárás után kiderült, hogy tulajdonképpen minden rendben van, Sárimiki holnap mehet az állatért. Csak azt nem tudták, hogy vajon a MÁV hajlandó-e elefántot szállítani, felvesz-e egyáltalán gyorszállítmányú csomagként elefántot? Mert azt nem lehet sokáig utaztatni. Etetni is kell, itatni is kell. Ezen sokáig tanakodtak, de nem tudtak okosabbat kitalálni: majd elintézi Sárimiki, aki úgyis megy hajnalban Pestre. Az elefántért.

Ezt a tanakodó helyzetet használta ki a házigazda, Misu, hogy előálljon a maga új, egyéni gondolatával.

— Látjátok, sok mindenben megállapodtunk, de az senkinek sem jutott eszébe, hogy az ügyeket valakinek intézni kell, meg a pénzeket kezelni, bevétel, kiadás, ésatöbbi, ésatöbbi. Ki mennyi takarmányt hozott a jószág etetésére, meg hogy mennyiért adjuk el a trágyáját, mert egy ekkora jószágoknak sok ám a trágyája. Sok pénzt ér. Úgy, hogy nekünk választani kéne most valamilyen vezetőséget.

— Mint a kolhozban? — kiáltott közbe Rest István, de nagyon dühösen. — Hát kolhozot akartok? Akkor én már megyek is.

— Ne marhulj, Pityu — mondta Kolos s visszanyomta a lócára a már indulni készülő Rest Pityut. — Az öreg Misunak igaza van. Kell valaki, aki a pénztárkönyvet vezeti, meg kell, aki feljegyzi, mikor, kinek dolgozik az elefánt, kinek mit fuvaroz, mikor indult be városba, mikor ért vissza, vagy kinek a kertjében, szőlőjében húzza a rotátort vagy az ekét...

Mindenki belátta, hogy Kolosnak igaza van. Ez csakugyan bonyolult gazdálkodási forma, mindent számon kell tartani, könyveket kell vezetni ésatöbbi, ésatöbbi.

— De hát akkor ez mégis csak afféle kolhoz! — akadékoskodott újra Rest Pityu. — Akkor hát válasszunk elnököt, meg főkönyvelőt, bánjazisten.

— Ezt értsd meg — magyarázta a helyzetet tovább Kolos —, ez nem olyan kolhoz, amilyenre te gondolsz. Például, te tagja vagy ugye a téesznek. Namármost, ha a közgyűlésen elnökválasztásra kerül a sor, arra szavazol, akit a felsőbb szervek ajánlanak. Így van. Feltartod a karodat?

— Fel én.

— Akár Gacsaj Pistát, a híres zsványt, akiről nóta is szól, ugye, azt is megszavaznád.

— Meg én.

— Na látod, ez a különbség. Mi pedig, itt tizen, azt választjuk meg magunk közül, akit mi akarunk. Világos? Itt a különbség.

Ezen sokáig eltöprengtek. Nagy a különbség! Meg a felelősség. Egy üvegnek megint vége. Hosszú szünet után Major Szilveszter szólalt meg.

— Aztán, Kolos, van-e neked valami elgondolásod?

— Van — vágta rá rögtön Kolos. — Mivelhogy eddig is Sárimiki utazott, intézte a bevásárlást, szóval, azt ajánlom, legyen ő az elnök, vagy akármiazistennek nevezzük, hiszen a jószág az ő portáján fog lakni, ő fog tudni mindenről. A főkönyvelő pedig, vagyis a számtartó Misu bácsi legyen, egy az, hogy ő mindig itthon van a sánta lába miatt, más pedig, hogy olvasott ember, könyvei vannak, tud szépen írni, olvasni, számolni, ideje is van, esze is van —

legyen ő a főkönyvelő. Majd vesz egy nagy irkát, egyik oldalon a bevétel, másikon a kiadás. És a pénztárkönyvbe bárki, bármikor belenézhet. Azt Misu bácsi köteles előmutatni. Látod — fordult Rest Pityu felé —, ez is különbség. De mekkora különbség!

Kolos javaslatát teljes lelkesedéssel elfogadták. Erre viszont inni kellett: mindenki boldogan köszöntötte az elnököt, meg a főkönyvelőt.

— Hő, milyen dínomdánomok szokták követni a téeszcsében az efféle választásokat, de hát nekünk ez is elég — dűnnyögte az egyik, mindeddig szótlan tag, csak úgy maga elé s nagyon várta már, hogy eljusson hozzá az az egyetlen pohár, pálinkával töltve.

Talán meg se lehet mondani, hányadik körnél tartottak — Misu bácsi üstje, úgy látszik, tartalmasan és kifogyhatatlanul működik —, amikor éppen Rest Pityunak mi jutott eszébe?

— Hé, emberek, mi jutott eszembe! Ha már van elnökünk is, van főkönyvelőnk is, akkor nevet is kellene adni ennek az elefántkolhoznak.

— Már meg is adad — mondta Kolos. — Elefánt kolhoz. Téeszcsé.

Ebben a tagok nem tudtak megegyezni. Valami szép név kellene. Összevissza kiabáltak. Zöld mező. Boldogulás. Vörös csillag. Béke. Hajnali pirkadat. Remény. Mindet lehurrogták a tagok. Nekik másfajta név kell.

— Te, Miki — fordult Sárimikihez Kolos —, egyszer már mondtad nekem, de elfelejtettem, mi annak az elefántnak a neve.

— Dzsumbó. Csak ennyi. Dzsumbó.

— Na, akkor, emberek azt javaslom, legyen a mi elefántkolhozunk neve. Dzsumbó. Dzsumbó téesz!

Mindenki mind a két karját feltartotta. Éjfél felé már annyira feltámadt a hangulat, hogy miközben a pénzeket rakták csomóba, azt a nótát dalolták, de harsogva, megdöböntve ezáltal Misu máskor csendes tanyájának szomszédait, amelyiknek az a vége, hogy „Nem lehet a Dzsumbóékkal, Nem lehet a Dzsumbóékkal kikurocicázni.”

Hulltak, pörögtek az ötszázások, Misu bácsi ujjait nyalazva számolta őket, mindenkiét külön csomóba rakta. Aztán egy polcrol levett egy pepitafedelű füzetet, kinyitotta, a bal első lapra felül ráíra: Bevétel. A másik oldalra: Kiadás. A bevétel címszó első számú adata az elefánt ára volt, személyenként felsorolva, ki mennyit adott. Mindenki egyformán adott. Hát csakugyan szép summa pénz. Aztán a tagok szeme láttára megszámozták az oldalakat.

— Ezt — mondta — így kell csinálni. Minden rendes téeszben így kéne csinálni.

A közgyűlés szétoszlása után a tagokat a kapuig kikísérté, visszabicegett a házba, az ajtót nyitva hagyta, mert akkora volt benn a füst, hogy szekérekereket lehetett volna hozzátámasztani. Aztán megint a pénztárkönyv fölé hajolt, és könyörtelen elszántsággal beleírta az első kiadási tételt. „Öt liter pálinka” — az összegben, vagyis egy-egy liter árán, még jó ideig spekulált. Így indult, ilyen megfontoltan és meggondoltan kalandos útjára a Dzsumbó téesz.

*

A folytatás ugyanis annál viharosabban alakult.

Óriási lehetőségek mellett megy el érzéketlenül, tompa aggyal az író, amikor nem bocsátkozik aprólékos részletezésekbe, holott az olvasó nyilvánvaló és természetes izgalommal olvasná, hogyan érkezett meg Dzsumbó Sárimiki tanyájába. Tanyába! Elefánt!

Szükségtelen volt a MÁV-val vitatkozni, hogy vajon felveszi-e személypoggyászként Dzsumbót, a csehslavák cirkusz igazgatója kezét-lábát majd elhánnya örömeiben, hogy nem kell többé Dzsumbót etetni, gondolni — miközben semmit sem dolgozik. Semmit nem keres, mert nincsen többé, aki a porondra vezesse. Örömeiben felajánlotta, hogy a cirkusz a saját költségén, Dzsumbó

megszokott járművén a színhelyre, vagyis Sárimiki tanyájába szállítja az állatot. Az özvegy is megy, hogy a helyszínen adjon használati tanácsokat, miként kell Dzsumbóval bántani. Tud már annyit magyarul, hogy efféle egyszerű dolgokat megértessen az új tulajdonosokkal.

Persze, hogy megértette mind a tíz tulajdonos, mert mondani sem kell, mind a tíz ott volt, amikor Dzsumbó méltósággteljesen lelépkedett a szállító kocsi hátuljához támasztott gerendákon. De nemcsak ők! Hanem a báméskodók! Folyton folyvást jöttek. Szárnyakon szállt a hír: Sárimiki tanyájában elefánt látható. Negyedóra múlva ideértek a faluból idehőmpölygő tömegek, ki kerékpáron, ki motoron, sőt még személygépkocsin is jöttek az elefántlátók. A behemót állat a legmélyebb megdöbbenést a kicsikben keltette, mert ők még nem láttak eleven elefántot, csak a tévében, mesefilmekben s meg voltak győződve róla, hogy az elefánt filcből, mindenféle rongyokból van összetákolva és nem nagyobb a medvénél, a teheneknél, akár, a lónál, és most itt a kegyetlen, ámitó valóság. Szájukat eltátva csudálkoztak: mekkora szörnyeteg.

Misu bácsi félrehúzta Sárimikit.

— Ez mégsem járja, hallod. Minnyi summa pénzt kiadtunk érte, ezek meg csak ingyen bámulják. Belépti díjat kellene szedni.

A gondolat nem rossz.

— Belépti díjat? De hát kívül vannak a kerítésen. Ha nem léptek be a kapun, akkor nem lehet belépti díjat szedni.

— Hát akkor ezt a Dzsumbót be kéne vezetni az istállóba. A színbe. Itt van még az a cirkuszos asszony? Mert azt még nem magyarázta el, hogyan kell behajtani az istállójába.

— Odabent trécsel a feleséggel, Juliskával. Főznek.

— Trécsel? A te feleséged tud csehül?

Nem kell ahhoz egymás nyelvén tudni, hogy két asszony elbeszélgeszen egymással. Juliska éppen slambucot főzött ebédre, mutogatta, magyarázta, mit kell bele tenni. A cseh asszony borzongva nézte, mennyi paprikát rak bele a magyar asszony. Sárimiki kihívta a cirkuszos nőt, mutogatta magyarázta, hogy be kellene hajtani, vagy vezetni a színbe. Megmutatta. Milyen egyszerű! Dzsumbónál engedelmesebb állat nincsen a világon. Csak egy vékony bot kell hozzá, amivel az ember megdöfködi. A cirkuszos nő rettentő boldog volt, hogy milyen értelmesek a tanítványai, ezek a magyar parasztok. A gépkocsi vezetője a volán mögött szundikált, a nő azonban őt is megdöfkölte, valamit beszélgettek, aztán a sofőr kinyitotta az elefántszállító óriási pótkocsi hátsó ajtaját, s valami nyeregfélét húzott ki a kocsiból. „No, nézd csak” — álmélkodtak a tagok, amikor látták, hogy az álmos gépkocsivezető befelé indul a nyereggel az udvarra, hosszú szíjak — a végükön rezes csatok — vonszolódtak a homokban. Aztán a cirkuszos nő következett, aki egy cifra, rézszögekkel kivert, ugyancsak szijcsüngőkkel ellátott, valami bőrből csinált holmit cipelt befelé. Kedveskedve intett a tagoknak, hogy jöjjenek be a színbe, ahol Dzsumbó békésen eszegette a frissen kaszált füvet. A fúrakás mellé egy dézsát tettek — már jóelőre — a tagok, friss, finom kút vízzel telehordva. A tagok roppant figyelemmel nézték, amint a sofőr meg a cirkuszos nő rádobta Dzsumbó háttára — pontosabban mondva a nyaka tövére — a nyeret, azután meg a sofőr behozott egy hágszöfélé, kötélből, azt a nyereg oldalán levő két kapocsba akasztotta, felmászott rajta a nyeregbe, ezáltal megnyugtatva a tagokat, akik épp eppet törték rajta a fejüket, hogy az áldásba lehet feljutni ennek a behemót állatnak a tetejére — aztán a sofőr feladta neki azt a díszesen kirakott, bőrből való kötényfélé, amit aztán a cirkuszos nő Dzsumbó homlokára terített, két lecsüngő szíjat lebecsátott, azt a sofőr idelent összecsatolta.

— Ez olyasmi, halljátok — állapította meg Kolos —, mint az asszonyok kötője. Csak nem a hasára, hanem a homlokára teszik az állatnak.

Az asszony ügyesen lecsúszott Dzsumbó hátáról, összefente két tenyerét és kijelentette:

— Komplet. — A tagok gyönyörködve nézték a felszerszámozott elefántot.

Sárimiki felesége ekkor kiáltott ki a konyhaajtóból.

— Kész a slambuc! Hívjad Miki, a cirkuszosokat is.

Mindegyik tag hazaindult, ebédelni, kivéve Misu bácsit, aki kiállt a kis-kápuba és könyörtelenül követelte minden belépőtől a láthatási beléptidíjat, fejenként két forintot. Mi mindenre kell gondolni annak, aki főkönyvelőséget vállal egy elefánt mellett! Sárimiki felesége mindenestre kivitt neki egy tányér slambucot, meg egy kisszéket, hogy tudjon mire leülni.

*

Eddig minden rendben van — úgy is mondhatnánk, hogy a lemaradt zászlóalj kezd felzárkózni —, de mi lesz, ha megkezdődik a fuvarozás? Amikor majd be kell vinni a portékát a városba, piacra. Az lesz csak az igazi próba! Végigballagni az országos közlekedési főúton! Amikor csordaszám robognak a gépkocsik a város felé. Sorshúzás — mert másképp hogy lehet ebben dönteni — döntötte el, hogy Kolosnak kell vállalkoznia az első útra. Két másik tag vállalta, hogy amíg ő odajár, ellátják az otthoni jószágait. Már sötét hajnalon minden tag elhozott egy zsák eladni való portékát — zöldséget, retket, fólia alatt nevelt zöldbelpaprikát, zöldhagymát, ki mit —, átadta Kolosnak a papírt, amely a zsák tartalmát felsorolta. Ezt így kell csinálni. Misu bácsi a pepita-fedelű füzetbe mindent pontosan átíraszt. Dzsumbó egyik oldalán is, a másik oldalán is öt-öt zsák csüngött, egyik a másikkal kötéllel ügyesen összekötözve. Aztán Kolos a kötélhágcsón felmászott az állat hátára, a hágcsót maga után húzta, mert valahogy majd a piacon le is kell ereszkedni abból a rettentő magasságból. Kolos keresztet vetett, „Istenem, csak most segíts meg”, sóhajtott, felmászott a kötélhágcsón, beleült a nyeregbe, elővette zsebnótesztét, melybe a cirkuszos nő által lediktált vezényszavakat beleírta, mikor mit kell Dzsumbónak mondani, hogy induljon el, álljon meg stb. Német szavak lennének ezek, mert Dzsumbó a berlini állatkertben gyerekeskedett, ott ragadt rá ennek a nyelvnek az ismerete. Erre hallgatott felnőtt korában is.

Az elindulás sikerült. A tagok komor ábrázattal, levett kalappal köszöntek el Kolostól, aztán ki gyalog, ki biciklivel elindult Dzsumbó nyomában. Szépen, szelíden ballagott Dzsumbó, nyergében Kolossal. Nincs ennél okosabb állat a földön! Alig haladtak a dűlőúton vagy száz métert, Sárimiki a homlokára csapott és már nyargalt is vissza a tanyájába. Még idejében! Senki sem gondolt rá, miből iszik Dzsumbó, ha megszomjazik. A csap alá nem tarthatja oda az ormányát! Egy-két perc és máris nyargalt vissza, kezében sárga színű műanyag vödört csüngtetve, meg egy darab zsineget.

— Hé, Kolos, vidd magaddal ezt a vödört, evvel a zsineggel kösd fel valahova. Majd ebből megitatod.

Kolos elővette a vezényszavas noteszt, „állj” — parancsolt Dzsumbónak — és Dzsumbó megállt. „Azistenit!” — álmélkodott Hornok Pál. „Micsoda okos állat, talán még egy embernél is okosabb.”

A menet a vödör felkötése után továbbhaladt. A tagok elkísérték Dzsumbót a főútvonalig. Ott Kolos — ahogy tanulta — megbökdöste Dzsumbó ormányának a bal tövét és Dzsumbó engedelmesen jobbra kanyarodott, rá a főútvonalra. A tagok hosszan néztek utána, amíg egy kanyar után el nem tűnt.

Kora hajnalon alig van forgalom. De ami volt, az is leállt, legalábbis lelassított. Ilyen csodát! Elefánt. Két oldaláról zsákok csüngenek, a nyeregben egy csizmás, kajlakalapos, láthatólag falusi vagy tanyasi paraszt ül, és szelíden baktatva haladnak a város felé. Ilyen látvány a magyar Alföldön!

Az út felénél tartottak — nincs messze a város és a forgalom egyre sűrű-

södött —, amikor hátulról vészajtósó sivitás hallatszott. Jiuu... jiuu... jiuu... Na, gondolta Kolos, most jön a bukfenc, jönnek a pingvinek. De ennek már érdemes új fejezetet kezdeni.

*

A pingvincsikos rendőrautó megelőzte Dzsumbót — nem került nagy megerőltetésébe — aztán előtte vagy száz méterrel megállt.

Feszésre húzott derékszíj, szinte ropogósra vasalt öltözet, daliás termet: jól fest a fickó — állapította meg Kolos. Ahogy közelebb értek, azt is megállapította, hogy őrmester. „Most aztán adunk az őrmester elvtársnak egy leckét a Kreszből” — gondolta. Viszont az őrmester is valami ilyesmire készült, mert sípot vett elő s harsányan megfújta; felemelt karral „állj”-t intett. S most majdnem csakugyan bukfenc következett, mégpedig hátrafelé, mert a sípszóra Dzsumbó néhány próbálgatás után két lábra állt, Kolos alig bírt megkapaszkodni a homlokdísz rögzítő szíjába, különben leszánkázott volna az elefánt hátáról az útra. Az aszfaltra. Hogy megüthette volna a fenekét! Viszont mind a tíz zsák lepuffant az úttestre.

— Mi az istennek füttyöreszik? — kiáltotta dühösen Kolos. — Most hogy állítom újra négy lábra?

Úgy látszik, az őrmester többet járt cirkuszba, mint Kolos, mert kitalálta: megint belefűjt a sípjába, mire Dzsumbó négy lábra állt. „A mindenségít — gondolta Kolos —, ezután sípot kell hozni magunkkal.” Dühösen gondolt a csehszlovák cirkuszos nőre, aki nem beszélt semmit arról, hogy Dzsumbó jelenlétében nem szabad füttyülni. Dzsumbó megállt, ormányát előre nyújtotta, várta a cukrot, amit ilyen mutatóvány után szokott kapni. De most nem kapott.

— Halló, ember — kiáltott a magasba az őrmester —, miféle járművön közlekedik maga?

— Hogy-hogy jármű? Nem látja, hogy ez nem jármű, hanem elefánt?

— Hogy mert felhajtani vele az országos főközlekedési útra?

— Miért? Talán tilos?

— Persze hogy tilos. Ezt mindenki tudja.

„No — gondolta Kolos —, most jön a Kresz-vizsga.”

— Vegye csak elő őrmester elvtárs azt a kis szabálykönyvecskéjét, az majd megmondja az igazat.

— Miféle szabálykönyvecskét?

— Amilyen az én fiamnak is van. Palkónak.

— Mi a maga fia?

— Rendőr! — felelte büszkén Kolos. — Még hozzá éppen közlekedési.

Közben az őrmester előkotorászta a könyvecskéjét.

— Lássuk — biztatta Kolos —, mond-e valamit az elefántról.

Az őrmester már annyiszor átnyálazta a könyvecskét előre is, hátra is, holott nágyon jól tudta, elefántról nincs szó benne. Tanácstalanul ingatta a fejét: hogyan tudna méltóságteljesen visszavonulni, anélkül, hogy vereségét beismerné. Kolos meg csak röhögött Dzsumbó tetején. Ő is tudta, hogy nincs benne a könyvben az elefánt. Ki gondolt volna ilyen eshetőségre, amikor a szabályzatot fogalmazták!

— Hát, bátya — dűnyögte az őrmester —, nemigen akasztottak magánál huncutabb embert. — Fordult volna, hogy beül a gépkocsiba, de Kolos észnél volt. Harsányan kiáltozott.

— Halló... halló!... Nem addig van az! Mi lesz a zsákokkal? Amik maga miatt lepotyogtak az aszfaltra! Az ég verje bele a maga füttyülőjét, akárhová, őrmester elvtárs!

Ezt is le kellett nyelni. Az őrmester szolt a gépkocsiban ücsörgő sofőrnek, az is szép szál, megtermett legény volt, persze, hogy ketten, ügyesen hamar feldobálták Dzsumbó hátára a lepottyant zöldséges zsákokat.

— Na, még, ha ezt megtennék. Meg kellene kínálni azt a jószágot — s lenyújtotta a sárga műanyag vödört.

— Hát hallja — dűnnyögte az őrmester —, a szemtelenségnek is szokott határa lenni. — De azért átadta a gépkocsivezetőnek a vödört azzal, hogy mérítse meg a közeli öntözőcsatornában. — De eszébe ne jusson — mondta aztán Kolosnak —, hogy valami járművet ennek a szörnyetegnek a háta mögé akaszson. Mert az állati erővel vontatott járműre már érvényes a Kresz. Úgy megbüntetem... de úgy... még akkor is, ha rendőr a fia.

— Nekem mondja? Jobban ismerem én a Kreszt, mint némelyik rendőr. — A vödör megérkezett, Dzsumbó egykettőre kiszivattyúzta belőle a vizet. — Hozhatna még egygel — jegyezte meg Kolos, roppant módon meg volt elégedve, hogy sikerült így megoldoztatni ezeket a drága rendőrfiúkat. Dzsumbó kiitta a másik vödör vizet is, Kolos visszaakasztotta a helyére a sárga vödört, aztán a pingvines kocsit sértődötten elzúgott. Kolos pedig megpöckölte Dzsumbó fenekét a hegyes bottal s elégedetten, méltóságteljesen haladtak tovább a város felé.

*

A történet folytatásához tulajdonképpen nincs szükség valami fényes és meredek fantáziára. Dzsumbó természetesen elképesztő feltűnést keltett, miközben a város utcáin a piac felé haladt, ennek jellemzésére csak annyit kell mondani, hogy két általános iskola ablakai előtt vonultak el — a két iskola pillanatok alatt elnéptelenedett, a gyerekek üvöltve tódultak ki a kapun az utcára, Dzsumbó rájuk se hederítve baktatott tovább. Pedig akadt olyan gyerek, aki az izgalomtól és gyönyörűségtől egészen egyszerűen bepisilt. Aztán a megérkezés a piacra — az sem volt ám mindennapi. Az a sikoltozás, őrzöngés, ahogy Dzsumbó, a mozgó hústorony megpillantásakor tanyai, falusi asszonyok, élemedett korú kofák átlendültek az elárúsító asztalokon, szemüket tenyérrel takarták be, mert nem hitték el, hogy ilyesmi a valóságban, sőt egy alföldi város piacán a maga teljes valóságában látható. Csak órák elteltével lohadt le az izgalom, amikor kiderült, hogy Dzsumbó tulajdonképpen ártatlan és ártalmatlan lény, sőt hasznos is a maga módján, mert — miközben Kolos ékesszólóan magasztalta a tiz zsák, egyenesen Afrikából hozott friss portékáját — Dzsumbó végigjárta az elárúsító asztalok hátsó oldalát, ahova a kofák a lecsavart sárgarépa s egyéb növények fölösleges zöldjét dobálták, s Dzsumbó úgy feltakarította — magyarán mondva bezabálta — a hulladékot, hogy csakúgy tündöklött a piac máskor oly mocskos hátsó fertálya. A háziasszonyok meg csak csődültek Kolos standjához, kérhetett bármi árat — elkapkodták a portékáját. Kiderült ugyanis — egy nyugalmazott biológianár kiselőadásának jóvoltából, hogy Dzsumbó roppant szelíd jószág, nem eszik kofahúst. Csupán egy városi hölgy szalmakalapját lopta le fondorlatosan a vásárló fejéről, de úgy, hogy a hölgy észre sem vette. No, a kalapot — ugyan minek nézhette? — Dzsumbó jóízűen megette, aztán „gazdája” háta mögé állt és ormányával annak a vállát bökdöste. „Ez ugyan mit akarhat?” — töprengett Kolos. Megfejtette. Szomjas. Persze, teleette magát, inni szeretne.

— Gyere csak ide, öcskös — szolt Kolos egy tátiszájú suhancnak, aki babonás tisztelettel bámulta Dzsumbót. — Ott az a sárga vödör, hozd tele vízzel, itasd meg a jószágot. — A kölyök máris szaladt, a víz fele kilötyögött, mire szaladva visszaért a csapos kúttól, mindez persze Dzsumbónak meg se kottyant. Ötször fordult a srác a vödörrel, mire Dzsumbó megelégedte s a maradék vizet rápricolta a kofák asztalára. Mire kitört az általános lelkesedés: mindenki azt akarta, hogy az ő zöldséges, karalábés, retekkel rakott asztalát is pricolja be Dzsumbó, nehogy elhervadjon a portékájuk. Mire Kolos végzett az eladással, bátran jelenthetjük, Dzsumbó beolta magát a piaci elárúsítók és vevők szívébe. Mondhatnánk úgy is, hogy Kolos szinte diadalmenetben hagyta el a

piacot, Dzsumbó is elégedett volt az úttal, annyi finom csemegét ehetett, hogy hangos kortyogással működtek a belei, pompás hangulatban mászott fel Kolos a kötélhágcsón s indultak haza.

Csakhogy a Dzsumbó Téesz tagjain és a szerzón kívül senki nem sejtette, hogy ennek az idilli állapotnak nem is sokára vége szakad. Hogy miért? Nevezük akár a hivatal packázásainak, vagy megértőbben, félreértések sorozatának, mindegy, hogy minek nevezzük, az a lényeg, hogy végeszakadt, pedig Dzsumbó is úgy megkedvelte a piacozó életmódot, mintha mindig ezt csinálta volna. Félbeszakadt. De ez már egy másik történet. Illetve: a lemaradt zászlóalj történetének következő fejezete.

SIMAI MIHÁLY

Bolondos rímek

DONKUJON KEDVENC KISZÓLÁSA

*micsoda átok
a micsodátok*

DONKUJON MÁSIK KISZÓLÁSA

*azt a kövér
bajadért
okold a vér-
bajodért*

KÜLÖNLEGES REKLÁM

*érdemdús
gézengúz
grúz teáért térdencsúsz*

MÉG KÜLÖNÖSEBB REKLÁM

*fene azt az elit belit
nem kell neki a mirelit*

SULI-RIGMUS

*szegény diák elkettyen
ha a tanár lelketylen*

HEBEHURGYA DIVATPROGNÓZIS

*ha Sancho Panza jönne
a pancsó sansza nőne*

TÖRTÉNELEM

*ekkor így szólt Napóleon
— a csatát elnapoleom*

KÉT SOR A HÜSEVŐK KÓRUSÁBÓL

*boldogok akik hisznek
mert belőlük készül a bifsztek*